

דברי מאיר

מאוצרותיו של הגאון רבי מאיר סנדר שליט"א

מו"צ בירושלם תובב"א ומו"ס 'דברי מאיר' ועוד

בס"ד

סיון התשפ"ה

גליון מס' 85

השיעור השבועי בהלכה ואגדה
של מורנו שליט"א
אי"ה מדי יום רביעי בשעה 18:15
בבנין הישיבה הגדולה 'הכמות שלמה'
רח' החיד"א 21, בית וגן - ירושלים

אמר רבי מאיר

המאמר החודשי
ממורנו שליט"א

כתרי תורה

< קרני הוד

< בכל שנה ושנה

וידוע מה שאמר רבינו מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל שבכל שנה ושנה בעת מתן תורה חוזר העניין של מה שאמר חז"ל שבשעת מתן תורה התרפאו כל החולים, ואמר שזה בשעת קריאת התורה של חג השבועות שקוראים על מתן תורה, שאז זה בחינת קבלת התורה, ואולי גם הכתרים האלו חוזרים בבחינה מסוימת בכל שנה ושנה בשעת מתן תורה.

ועכ"פ חזינו גודל עניין התורה הקדושה שבזכות שאמר ישראל "נעשה ונשמע" מיד זכו לאור התורה עוד בטרם למדו ממנה דבר וכדאיתא בגמרא שם: "בשעה שהקדימו ישראל נעשה ונשמע" וא"כ מי שעוסק בתורה רואים לכמה אור הוא זוכה!

< לעתיד לבוא

ורבינו המהרש"א זיע"א מבאר (שם) באריכות שכתרים אלו היו כתר כהונה

וכתר מלכות, שכיון שקיבלו ישראל חלקי התורה היינו העשין שזה: "נעשה", והלאוין שזה: "נשמע" זכו לשני כתרים אלו, וכיון שהקדימו העשייה קודם הלאוין זכו לשני כתרים אלו, וכתר תורה תלוי עליהם, עיי"ש באריכות.

ונסיים בדבריו הקדושים של רבינו המהרש"א זיע"א (שם): "בגאולה העתידה שתהיה ע"י הקב"ה ולא ע"י מלאך כמו שהיו גאולת עוה"ז שנאמר בהם ומלאך פניו הושיעם אז שמחה שעל ראשם דהיינו הכתרים שעל ראשם יהיו לעולם ועד!"

ייתן ה' שנזכה לאורות חג מתן תורה ונזכה לקבל את התורה בשמחה ובאהבה! ונזכה לכתרים אלו ולרפואות ו"ישועות מקיפות" לכלל ולפרט, אמן!

אנחנו נכנסים כעת לחודש סיון שהוא החודש שנתנה בו תורה לישראל, ואיתא בגמרא שבת (פ"ח): "דרש רבי סמאי בשעה שהקדימו ישראל נעשה ונשמע באו ששים ריבוא של מלאכי השרת לכל אחד ואחד מישראל וקשרו לו שני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע וכיון שחטאו ישראל ירדו וכו' ופירקום וכו' א"ר יוחנן וכולן זכה משה ונטלן וכו' אמר ר"ל עתיד הקב"ה להחזירם לנו שנאמר (ישעיה ל"ה) ופדויו ה' ישוובן ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם שמחה שמעולם על ראשם".

ורואים מגמרא זו יסוד גדול שהרי כתרים אלו היו קרני הוד מיוחדים שנתנו לישראל בעת קבלת התורה, וכמו שכתבו התוס' (שם ד"ה "שני"): "של הוד היו לפיכך כשנטל משה קרן עור פניו" [והיינו שמשה רבינו ע"ה קיבל את כל הכתרים של כל ישראל לאחר שחטאו] והנה, אם היו ישראל נשארם

בכתרים אלו היו יכולים להביט זה על זה כי כולם היו באותה הדרגה, אמנם כיון שחטאו וירדו ממעמדם לא יכלו להביט על משה רבינו ע"ה כי הוא היה בדרגה זו של הוד! ורואים

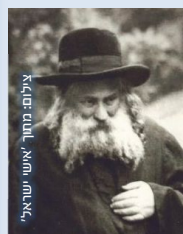
מזה שע"י התורה זוכה אדם בכתר מיוחד של הוד שמאיר את פניו ומקרין על הסובבים, ולזה רמז ר"ל באמרו: "עתיד הקב"ה להחזיר לנו", היינו שאף שאין לנו כיום כתרים אלו, עכ"פ לעתיד לבוא נזכה להם שנית.

וידוע מה שאיתא בספה"ק: "איתפשטותיה דמשה רבינו בכל דרא ודרא" והיינו שאף שמשה רבינו ע"ה נפטר, בכל אופן יש התפשטות ממנו בכל דור דור, וממילא יש עדיין בחינה זו של כתרים אלו אצל יחיד סגולה שבכל דור שהם בבחינת משה רבינו ע"ה שבדור, והוא סוד ההוד שרואים על פני גדולי תורה!

אור חיים

פרקי חיים מרבותינו הקדושים
שיום פקידת שנתם בחודש זה

בחג השבועות חל היארצייט של הרה"ק ר' אברהם מרדכי מגור זיע"א בעל "אמרי אמת" זיע"א (נפטר בשנת תש"ח - ונטמן בחצר ישיבת "שפת אמת" כאן בירושלים), היה גאון גדול וצדיק והיה אדמו"ר לרבבות בפולין, וידידו של מרן ה"חפץ חיים" זיע"א בהנהגת הדור [אומר הרב אלחנן עוזר ברגר שיחי: הוא היה נקרא בפולין "מלך המליון" שהיה לו רבבות חסידים, וגם זקני ר' עוזר ברגר צ"ל היה חסיד שלו ומקורב אליו]. מרן

הגאון ר' שלמה זלמן אויערבך זצוק"ל סיפר ("הליכות שלמה") שהוא הגיע לבוחרים בת"ת "עץ חיים" והוא שאל אותם איך יתכן שני דברים שכל אחד בפני עצמו אסור ומתי שמצטרפים שניהם ביחד הם מותרים? ואמר להם כך: א. יש גמרא (נדה י"ז): "אמר רשב"י האוכל שום בצל וביצה קלופים שעבר עליהם הלילה ה"ז מתחייב בנפשו" והנה ידוע שאם מערבים אותם עם עוד דבר זה בסדר [וכן אמר לי מו"ר מרן הגאון ר' עזריאל אויערבך שליט"א שאפילו אם מניחים על הבצל או הביצה קצת מלח זה בסדר], והנה מנהג רבים מהעולם להכין סלט ביצים עם בצל לשבת כבר לפני שבת ואף שעובר עליהם הלילה [כן נהג מרן ה"חזון איש" זיע"א - "דינים והנהגות", וטעמו שיש בזה הרבה הלכות של בורר וכדו' ולכן עדיף להכין לפני שבת], וממילא היות ומעובר בהם הבצל אין שום בעיה. וא"כ נפתרה החידה: בצל קלוף לבד אסור לאכול כשעבר עליו הלילה וכן ביצה אמנם כשמערבים אותם ביחד מותר. ב. יש הלכה שאין להסתפר אצל גוי [וכמו שאומר הבה"ח נדב גרין שיחי: הסיבה לזה שמא יהרגנו מאחוריו עם הסכין כשאנו רואה], וכן יש הלכה שאסור להסתכל במראה משום "לא ילבש" [ומה שהיום מקילין בזה כי הורגלו בכך גם הגברים - וכמו שאומר הבה"ח נדב גרין שיחי], ויש הלכה שאם הוא מסתפר אצל גוי והוא מביט במראה הרי שזה מותר כי הוא יראה אם הוא רוצה להורגו, וזה התשובה לחידה: שאין להסתפר אצל גוי, ואין להביט במראה, ושניהם ביחד מותרים. בספר "מקראי קודש" למרן הגאון ר' צבי פסח פרנק זצוק"ל (רבה של ירושלים) מביא בשמו קושיא חזקה: קי"ל בשו"ע (הל' יוה"כ פ') שאין להישען בשעת הידוי ביום כיפור, והרי כל דין זה נלמד מהכהן גדול וכמו שאומרים בסדר העבודה, וקיי"ל שהכהן גדול כשהתוודה נשען על הפר ב"כל כוחו" וא"כ איך יתכן שאנתנו לא נשענים? ורואים מדברים אלו את גודל אגונותו, זיע"א.

תנצב"ה

מתוך 'השיעור השבועי' של מורנו שליט"א:
ח' סיון תשפ"ה - גליון מס' 154

אורה - זו תורה

מכתבי תורה והוראה
של מורנו שליט"א

ריקודים ומחולות
בספיה"ע וביהמ"צ

בס"ד, אור לב' אייר התשפ"ה, י"ז בעומר

**כבוד ידידי היקר, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה,
הרב ... שליט"א, שלום וברכה וכט"ס!**

אודות מה שראה אותי במוצ"ש פרשת שמיי העל"ט משתתף במעמד סיום מסכת שנערך במסגרת סעודת ושמחת ה"מלוה מלכה" בציון דוד המלך ע"ה, אשר מדי שבוע עורכים שם סעודת מלוה מלכה בתוך ומחול, אלא שבמים אלו בהם אנו אכלים על פטירתם של תלמידי ר"ע עושים שם גם סיום מסכת כדי להחזיר שמיעת כלי זמר וריקודי שמחה, ושואל האם ראוי לעשות כן לכתחילה או לא:

מורנו שליט"א לצד המסיים הרב גרוסמן שליט"א ברחבת קבר דוד המלך ע"ה - מוצ"ש שמיי תשפ"ה צילום מסך: שימוש לפי סעיף 27-א לחוק זכויות יוצרים

הנה כתב המשנ"ב (סימן תצ"ג ס"א) בשם האחרונים, שנהגו לאסור ריקודים ומחולות של רשות בימים אלו - ומשמע מדבריו (וכן האריך בפסקי תשובות שם ע"פ גדולי הפוסקים) שדוקא ריקודים ומחולות של רשות נאסרו, אבל של מצוה מותר ואף בכלי זמר, עיי"ש ואכמ"ל, וממילא פשוט שמותר לעשות ריקודים ומחולות על ידי סיום מסכת דהויא סעודת מצוה, וכן דעת מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל. וראה עוד בהרחבה במכתבי (ממוצ"ש ק"מ תשע"ז) לרבני קבר דוד המלך, שנדפס בגליון 'דברי מאיר' - ניסן התשע"ט.

ועוד אוסיף לכבדו חידוש נפלא בזה, שאמר לי לפני שנים רבות הרב גרוסמן שליט"א - שהוא זה שמארגן בס"ד את הענין הנשגב הנ"ל בציון דוד המלך ע"ה שנים רבות, שאמר לו שכנו הגאון האדיר רבי משה הלברשטאם זצוק"ל (מגדולי הפוסקים, שהשבוע היה היא"צ שלו), שהיות ונוהגים שם לעשות את סעודת מלכה זו עם ריקודים ומחולות בכל מוצאי שבת, ממילא הריקודים והכלי זמר נחשבים חלק מהסעודת מצוה של המלוה מלכה ומותר לעשות כן גם בימים אלו אף בלא סיום מסכת [משא"כ אדם רגיל בביתו, שבדרך כלל לא עושה סעודת מלוה מלכה עם כלי זמר וכו', נמצא שכלפיו הריקודים והמחולות אינם חלק מהסעודה, ולכן בימים אלו אין להתיר לו לעשותה בכלי זמר וכו' אלא אם כן יעשה סיום מסכת]. וא"כ כל הסיומים שעושים שם הם רק לחומרא, כי כאמור באמת עצם המלוה מלכה היא סעודת מצוה, וכיון שרגילים שם תמיד לעשות את המלוה מלכה באופן כזה, ודאי שמותר לכתחילה להמשיך במנהגם הקדוש הזה גם בימי האבלות שבספיה"ע.

ומה ששאל, מדוע אינם עושים זאת גם בימי בין המיצרים - אמנם מעיקר הדין ולאור המבואר היה מקום להתיר, אך המשנ"ב (בסי' תקנ"א) נקט לשון 'איסור' על ריקודים ומחולות בימים אלה, להבדיל מימי העומר שרק 'נהגו' לאסור [ובאופן כללי האבילות של בין המיצרים חמורה יותר בהרבה עניינים]. לכן בתקופה זו של ביהמ"צ עושים שם את המלוה מלכה בשירים ותשבחות בלי כלי זמר, ושומחים בדברי תורה שגם אני הקטן זוכה לומר שם בפני הקהל הגדול זה שנים רבות כ"י.

בברכה רבה ובידידות נאמנה,
מאיר סנדר
פניה"ק ירושלם טובב"א

הוצאות הדפסת הגליון נתנדבו

ע"י ידידנו היקר הרב שמואל שמוחה וורונה ובי"ה י"ו
זכות הרבים תעמוד להם לכל מילי מדיטב

קאורי האש

סיפורי מופת והנהגות קודש
מגדולי ומאורי הדור שליט"א

מזקני ראשי הישיבות ומרביצי התורה בדורנו הוא הגאון הגדול רבי יהודה [בן חיה אסתר] לרפ"ש ושליט"א (נולד ט' סיון התרצ"ז) - ראש ישיבת ומוסדות 'קול יעקב' וחבר מועצת גדולי התורה, מגזע אראלים ותרשימים: בנו של רבי יעקב זצ"ל - ראש ישיבת 'פורת יוסף', ונכדו של רבי אברהם חיים זצ"ל - ראש ישיבת המקובלים 'רחובות הנהר'. סבו מצד אמו הוא המקובל רבי עזרא הררי-רפול זצ"ל - ראש ומייסד ישיבת 'אהל מועד'.

לקראת זמן מתן תורתנו הבעל"ט, נביא כאן כמה קטעים מפרי עטו של הגר"י שליט"א, כפי שנדפסו בספר 'שערי יהודה' על המועדים (עמ' קיח) - וכך כתב שם, אחרי שהוכיח וביאר שהתנאי לקבלת התורה הוא קיום המצוות הן אלו ש"בין אדם למקום" והן אלו ש"בין אדם לחבירו":

נמצא לפי"ז דכדי להתקשר עם התורה הקדושה, נצרך אדם בראשונה לתת את לבו על מדת החסד להטיב לזולת, ואז יש לו כניסה למדת היראה שהיא מדתו של יצחק אבינו ע"ה, ולמדת האמת של יעקב אבינו ע"ה.

ויש לנו בזה דוגמא מוחשית מדבריו של רבי ברוך בער ליבוביץ ע"ה שאמר באחת ההזדמנויות שישב עם תלמידיו, איני יודע במה אבוא לעוה"ב, בדרגת גדלות בתורה ודאי שלא אוכל לבוא כי לא זכיתי להגיע למידה זו, בעמל התורה ק"ו שלא אוכל לבוא, ביראה מי יאמר זיכיתי לבבי, אבל בדבר אחד ודאי אוכל לבוא, והוא בזה שאני אוהב כל איש מישראל כנפשי.

ויש בדבריו הללו שני דברים מסמרי שיער, א. מפורסם שהחזו"א מירר בכבי בפטירתו של רבי ברוך בער, ואמר שהוא מודאג איך נחזיק מעמד בלי עמלו בתורה, ואעפ"כ עומד רבי ברוך בער ואומר שאין לו במה לבוא לעולם העליון כי אין לו דרגה של עמל התורה. ב. צא וחשוב איזו דרגה של אהבה שאהב רבי ברוך בער כל איש מישראל שזה היה אצלו ברוך שזה מעל כל עמל התורה שיש לו, הרי לפנינו נצחיות התורה מאא"ה עד גדול מהדור האחרון אשר מדת החסד היא היא המפתח של עבודת ה'.

נתחזק כולנו ונכין עצמנו כראוי לקבל את התורה מתוך אהבת ה' ואהבת הבריות, ויהיה זה לזכות הגר"י שליט"א ולרפואתו השלימה, אכ"י"ר.

הגר"י עדס שליט"א
צילום: שוק לרר

**הוספות ממורנו הגאון רבי שמואל הלוי רוטמן שליט"א
לגליון 'דברי מאיר' - ניסן התשפ"ה
(שאמר לי ביום א', י"ג אייר תשפ"ה)**

הדברים נפלאים ביותר! ויש לציון רק שני מקורות למאמר החדש:

א. מה שהבאתם מהספרים עה"פ "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה", שעל מנת קבלת התורה יצאו ממצרים - כן כתב רש"י שם.

ב. בענין היציאה בימי ספירת העומר ממ"ט שערי טומאה והעלייה לשער ה' דקדושה שהוא קבלת התורה - כן כתב רבינו הרמח"ל זיע"א בכמה מקומות.

ניתן להאזין לשיעוריו של מורנו שליט"א דרך 'קול הלשון'

באתר ובמספר ישיר: 073-371-8679

שימו לב: ניתן להירשם לקבלת התראה (צינתוק)
על כל שיעור חדש > הקישו # ואח"כ 2

בקרב יפתח אי"ה: קו 'דברי מאיר'!

פורטל התוכן התורני של מורנו שליט"א

< ארכיון גליונות 'דברי מאיר' > ארכיון שיעורי מורנו שליט"א > קונטרסים > גלריות > שאלות למורנו שליט"א > ועוד

או בלחיצה על הקישור: **מכון 'דברי מאיר'**

חפשו: מכון דברי מאיר / רבי מאיר סנדר